

SİNEMADA HOLOKOST VE YUMUŞAK GÜÇ: TARİHSEL HAFIZADAN GÜNCEL POLİTİKAYA¹

Elif YILDIRIM²

Luey KORDİ³

Öz

Bu makale, Holokost'un sinemadaki temsillerinin uluslararası ilişkilerde yumuşak güç (soft power) stratejileriyle nasıl kesiştiğini incelemektedir. Bu çalışmanın amacı, söz konusu sinematik temsillerin yalnızca tarihsel bir hafıza oluşturma işlevini değil, aynı zamanda uluslararası politikada nasıl stratejik bir yumuşak güç ve kamu diplomasisi aracına dönüştürüldüğünü eleştirel bir perspektifle ortaya koymaktır. Çalışmada, *Piyanist*, *Schindler'in Listesi*, *Hayat Güzeldir*, *Çizgili Pijamalı Çocuk*, *Anne Frank'ın Hatıra Defteri*, *Kalpazanlar*, *Kadersizlik ve İlgi Alanı* gibi sekiz önemli film, nitel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Analizlerde filmlerin anlatı yapıları, karakter temsilleri, sembolik öğeleri ve uluslararası ödülleri yumuşak güç perspektifinden ele alınmıştır. Bulgular, sinemanın hem hafıza inşasında hem de uluslararası algı yönetiminde etkili bir araç olduğunu gösterirken; Holokost'un sinemadaki temsillerinin yalnızca tarihsel bir hafıza oluşturmakla kalmayıp aynı zamanda Yahudi mağduriyetinin evrenselleştirilmesi ve İsrail'in uluslararası alandaki meşruiyetinin güçlendirilmesinde de stratejik bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu temsillerin Batı kamuoyunda Filistin gibi güncel mağduriyetlerin görünürlüğünü gölgeleyebildiği ve Holokost hafızasının güncel politik çıkarlar doğrultusunda araçsallaştırıldığı da görülmektedir. Sonuç olarak, Holokost temalı filmler uluslararası kamuoyunda empati ve tarihsel bilinç oluşturma yanı sıra güncel politikaların desteklenmesinde ve algı yönetiminde de önemli bir yumuşak güç ve kamu diplomasisi aracı olarak öne çıkmaktadır. Çalışma, bu temsillerin eleştirel bir bakışla değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yumuşak Güç
Kamu Diplomasisi
Sinema
Holokost

Makale Hakkında

Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi : 21.10.2025
Kabul Tarihi : 14.01.2026
E-Yayın Tarihi : 15.03.2026
DOI : 10.58702/teyd.1807717

¹ Bu çalışma, 8-10 Ekim 2025 tarihlerinde Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından düzenlenen 8. Uluslararası Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Kongresi'nde sunumu yapılan ve özet metni yayımlanan 'Yumuşak Güç Perspektifinden Holokost'un Film Sektöründe Temsili' başlıklı bildiriden genişletilerek hazırlanmıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, e-posta: elifsak81@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9224-025X.

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü, e-posta: lueykordi@gmail.com, ORCID: 0009-0002-2550-868X.

THE HOLOCAUST IN CINEMA AND SOFT POWER: FROM HISTORICAL MEMORY TO CONTEMPORARY POLITICS

Abstract

This article examines how representations of the Holocaust in cinema intersect with soft power strategies in international relations. The aim of this study is to demonstrate, from a critical perspective, how these cinematic representations not only function to create historical memory but are also transformed into a strategic soft power and public diplomacy tool in international politics. In the study, eight significant films—*The Pianist*, *Schindler's List*, *Life is Beautiful*, *The Boy in the Striped Pyjamas*, *The Diary of Anne Frank*, *The Counterfeiters*, *Fateless*, and *The Zone of Interest*—are evaluated using qualitative content analysis. The analyses address the narrative structures, character representations, symbolic elements, and international awards of the films from a soft power perspective. The findings show that cinema is an effective tool both in the construction of memory and in the management of international perception; moreover, the representations of the Holocaust in cinema not only create a historical memory, but also play a strategic role in universalizing Jewish victimhood and strengthening Israel's legitimacy in the international arena. Additionally, it is observed that these representations can overshadow the visibility of current victimizations such as Palestine in Western public opinion, and that Holocaust memory is instrumentalized in line with contemporary political interests. As a result, Holocaust-themed films stand out as important tools of soft power and public diplomacy, not only in creating empathy and historical awareness in the international public sphere, but also in supporting current policies and managing perceptions. The study emphasizes that these representations should be evaluated from a critical perspective.

Keywords

Soft Power
Public Diplomacy
Cinema
Holocaust

Article Info

Research Article

Received : 21.10.2025
Accepted : 14.01.2026
Online Published : 15.03.2026
DOI : 10.58702/teyd.1807717

Kaynakça Gösterimi: Yıldırım, E. ve Kordi, L. (2026). Sinemada holokost ve yumuşak güç: Tarihsel hafızadan güncel politikaya. *Toplum, Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 7 (1), 98-114.

Citation Information: Yıldırım, E. ve Kordi, L. (2026). The holocaust in cinema and soft power: From historical memory to contemporary politics. *Journal of Society, Economics and Management*, 7 (1), 98-114.

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca savaşlar, krizler ve kitlesel trajediler yalnızca milyonlarca insanın hayatına mal olmamış, aynı zamanda siyasal, toplumsal ve kültürel yapıları da köklü biçimde dönüştürmüştür. Bu trajediler arasında 20. yüzyılın en yıkıcı olayı kuşkusuz II. Dünya Savaşı'dır. 1939'da Adolf Hitler'in Polonya'yı işgaliyle başlayan savaş, yaklaşık 70 milyon insanın ölümüne yol açmıştır. Savaşın en karanlık boyutunu ise Nazi iktidarının 'ari ırk' ideolojisi doğrultusunda Yahudilere karşı yürüttüğü sistematik imha politikası, yani Holokost oluşturmuştur. 1945'te savaşın sona ermesi ve Almanya'nın yenilgisi yalnızca Avrupa siyasi dengesini değiştirmemiş, aynı zamanda Holokost'un uluslararası kamuoyu nezdinde kalıcı bir travma ve hafıza unsuru olarak yerleşmesine zemin hazırlamıştır. Bu süreç, 1948'de İngiltere'nin desteğiyle Filistin topraklarında İsrail devletinin kuruluşuyla birlikte siyasi ve toplumsal boyutlarıyla daha da belirgin hâle gelmiştir. Böylece Holokost yalnızca tarihsel bir katliam olarak kalmamış, aynı zamanda İsrail'in uluslararası alandaki mağduriyet algısının inşasında önemli bir referans noktası hâline gelmiştir. Holokost'un bu tarihsel mirası özellikle sinemada geniş bir temsil alanı bulmuştur. *Piyaniist, Schindler'in Listesi, Hayat Güzeldir, Çizgili Pijamalı Çocuk, Kalpazanlar, Anne Frank'ın Hatıra Defteri, Kadersizlik ve İlgi Alanı* gibi filmler Holokost'un evrensel bir insanlık trajedisini hatırlatma ve kalmasına katkı sağlamış, aynı zamanda prestijli ödüller ve küresel dağıtım ağları aracılığıyla uluslararası kamuoyunda güçlü bir etki de bırakmıştır. Bu etki, Holokost filmlerinin kültürel bir hafıza aracı olmanın ötesine geçerek İsrail'in küresel ölçekteki mağduriyet algısının korunmasına katkı sağlayıp sağlamadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Bu noktada, Joseph Nye'in da Arquilla ve Ronfeldt'ten (1999, s. 53) aktardığı üzere "Bilgi çağındaki siyaset sadece kimin ordusunun kazandığıyla değil, aynı zamanda kimin hikayesinin kazandığıyla ilgilidir" (Nye, 2008, s.100) ifadesiyle de örtüşecek şekilde, Holokost'un sinemadaki temsilinin yumuşak güç stratejileriyle ilişkili olarak ele alınması önem kazanmaktadır.

Literatürde Holokost'un sinemadaki temsiline dair çeşitli çalışmalar (Baron, 2005; Hirsch, 2004; Insdorf, 2003) bulunmakla birlikte bu temsillerin yumuşak güç bağlamında ve özellikle İsrail'in uluslararası algı yönetimiyle ilişkisi açısından sistematik olarak ele alındığı kapsamlı analizlerin sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmalar genellikle Holokost'un sinemadaki anlatı biçimlerine, travma ve hafıza ilişkisine odaklanırken bu filmlerin uluslararası kamuoyunda nasıl bir mağduriyet algısı inşa ettiği ve bunun İsrail'in dış politika stratejileriyle nasıl kesiştiği çoğunlukla göz ardı edilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Holokost'u konu alan filmlerin yalnızca tarihsel bir mağduriyet anlatısı üretmekle kalmayıp aynı zamanda İsrail'in Filistin'e yönelik politikalarının uluslararası kamuoyunda tartışılmasını gölgeleyen bir yumuşak güç stratejisi olarak işlev görüp görmediğini sorgulamaktır. Böylece çalışma, Holokost'un sinemadaki temsillerinin İsrail'in uluslararası alandaki mağduriyet algısına ve yumuşak güç kapasitesine nasıl katkı sağladığını analiz ederek literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, yumuşak güç kavramı teorik açıdan tartışılacak, sinema ile ilişkisi değerlendirilecek ve metodoloji aktarılacaktır. İkinci bölümde seçilen sekiz film, nitel içerik analizi yöntemiyle incelenecektir. Bu çerçevede, filmlerin anlatı yapıları, karakter temsilleri, sembolik öğeleri, yönetmen kimlikleri ve uluslararası ödülleri yumuşak güç perspektifiyle değerlendirilecektir. Üçüncü bölümde ise

analiz bulguları genel bir değerlendirmeye tabi tutulacak ve Holokost'un sinemadaki temsilinin uluslararası algı yönetimine ve yumuşak güç stratejilerine olası katkıları ortaya konacaktır.

1. Teorik Çerçeve

1.1. Yumuşak Güç, Kamu Diplomasisi ve Sinemanın Rolü

Uluslararası ilişkiler literatüründe yumuşak güç kavramı, ilk kez Joseph Nye tarafından ortaya atılmış ve sonraki çalışmalarıyla kavramsal çerçevesi geliştirilmiştir (Nye, 1990, 2011, 2021). Nye (2004, s. 5, 47; 2019, s. 10), yumuşak gücü askeri ve ekonomik kaynaklar yoluyla baskı uygulamak yerine kültür, ideoloji, değerler ve kurumlar üzerinden cazibe yaratarak diğer aktörleri etkileme kapasitesi olarak tanımlamaktadır. Başka bir ifadeyle, yumuşak güç askeri ve ekonomik araçlara dayalı zorlamadan ziyade ikna edicilik ve meşruiyet üretimiyle işleyen bir güç biçimini ifade etmektedir. Bu çerçevede kamu diplomasisi, yumuşak gücün en önemli uygulama alanlarından biri olarak öne çıkmakta; sinema ise kamu diplomasisinin etkin araçlarından biri olarak dikkat çekmektedir.

Yumuşak gücün pratikte nasıl işlediğini anlamak için kamu diplomasisi ve onun en etkili araçlarından biri olan sinemanın rolüne odaklanmak gerekmektedir. Sinemanın yumuşak güç mekanizması içindeki işlevi ise toplumsal hafıza üretimi, ulusal kimlik aktarımı ve uluslararası algı yönetimi boyutlarıyla dikkat çekmektedir. Sinema da bu sürecin en etkin kamu diplomasisi araçlarından birini oluşturmaktadır. Zhou (2015, s. 239) ise sinemanın hem ulusal imaj inşasında hem de uluslararası düzeyde kültürel cazibe yaratmada belirleyici rol oynadığını vurgulamaktadır. Film endüstrileri de bu nedenle birçok ülke tarafından stratejik biçimde desteklenmektedir. Bu çerçevede Hollywood, uzun yıllardır Amerikan değerlerini ve yaşam tarzını küresel ölçekte yayarak ABD'nin yumuşak gücünü güçlendirmiştir. Benzer şekilde Hindistan'da Bollywood (Thussu, 2016, s. 415) ve Nijerya'da Nollywood (Ojo, 2016, s. 319), ilgili ülkelerin kültürel mirasını küresel düzeyde görünür kılan endüstriler hâline gelmiştir.

Sinemanın yumuşak güç aracı olarak işlevi üç temel başlıkta incelenebilir (Lovrić, 2016, s. 31-32; Yang, 2016, s. 85):

1. Kültürel temsil: Ulusal kimliklerin ve toplumsal hafızanın semboller, ritüeller ve anlatılar aracılığıyla aktarılması.
2. Ulusal imaj: Sinema yoluyla üretilen imajların, bir ülkenin dış politikadaki meşruiyetini ve prestijini güçlendirmesi.
3. Uluslararası etkileşim: Ortak yapımlar, film festivalleri ve kültürel etkinlikler aracılığıyla ülkeler arasında diyalog ve etkileşimin teşviki.

Bu bağlamda sinema, yalnızca popüler bir eğlence biçimi olmanın ötesinde; kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, imaj yönetimi ve ulusal kimlik inşası gibi işlevleri uluslararası kamuoyuna aktaran stratejik bir araç olarak değerlendirilmektedir.

1.2. Holokost'un Sinemadaki Temsili: Yumuşak Güç Aracı Olarak Politik İşlevi

Holokost'un sinemadaki temsili mağduriyet, empati ve insan hakları ekseninde evrensel bir anlatının üretilmesine katkıda bulunmuştur. Insdorf (2003, s. xvii-xviii) da

Holokost filmlerinin Yahudi toplumunun yaşadığı trajediyi küresel ölçekte anlaşılır bir insanlık dramına dönüştürdüğünü ileri sürmektedir. Bu tür filmler yalnızca tarihsel olayları temsil etmekle kalmamakta, aynı zamanda Yahudi toplumuna yönelik empatiyi artırarak İsrail'in uluslararası kamuoyunda mağdur devlet olarak algılanmasına katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla Holokost filmleri tarihsel bir hafıza aktarımı işlevi görürken, aynı zamanda güncel politikaların meşruiyetini destekleyen stratejilerin parçası hâline de gelebilmektedir (Rothberg, 2009, s. 12; Said, 1979, s. 14).

Sinemanın yumuşak güç aracı olma işlevine yönelik literatürde iki farklı yaklaşım bulunmaktadır. Destekleyici yaklaşım, sinemanın ulusal imajı güçlendirdiğini, empati yarattığını ve uluslararası etkileşimi teşvik ettiğini vurgulamaktadır (Lovrić 2016, s. 30-32; Yang, 2016, s. 85). Buna karşın eleştirel yaklaşım ise Holokost mağduriyetinin sinemada sürekli yeniden üretilmesinin, İsrail'e yönelik uluslararası eleştirilerin etkisini azalttığını ileri sürmektedir (Said, 1979, s. 14). Literatürde yer alan çalışmaların büyük bölümü Holokost filmlerini insan hakları, empati ve kolektif hafıza bağlamında incelemiştir (Baron, 2005; Hirsch, 2004; Insdorf, 2003). Ancak bu filmlerin, Filistin meselesi gibi tartışmalı alanlarda İsrail'in uluslararası meşruiyetini destekleme kapasitesi şeklindeki güncel politik işlevi üzerine yapılan araştırmalar oldukça sınırlı kalmıştır. Bu çalışma, Holokost filmlerini yalnızca tarihsel anlatılar olarak değil, güncel politik meşruiyet üretiminin bir aracı ve uluslararası eleştirilerin yönetiminde işlevsel bir yumuşak güç stratejisi olarak ele alarak literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1.3.Yöntem

Bu çalışmanın amacı Holokost'u konu alan filmleri yumuşak güç perspektifinden incelemektir. Araştırmanın veri setini *Piyanist* (2002), *Schindler'in Listesi* (1993), *Hayat Güzeldir* (1997), *Çizgili Pijamalı Çocuk* (2008), *Anne Frank'ın Hatıra Defteri* (1959), *Kalpazanlar* (2007) ve *Kadersizlik* (2006) ve *İlgi Alanı* (2023) olmak üzere sekiz uluslararası tanınmış film oluşturmaktadır. Bu filmler, Holokost'un farklı yönlerini ve Yahudi kimliğinin çeşitli temsillerini içermesi nedeniyle amaçlı örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Seçimde filmlerin uluslararası bilinirliği ve kültürel etkileri dikkate alınmıştır.

Bu çalışmada kullanılan nitel içerik analizi, filmlerin derinlemesine ve yoruma dayalı olarak incelenmesini sağlamaktadır. Ancak, analiz sürecinde sistematik kodlama, istatistiksel değerlendirme veya nicel veri toplama yöntemleri kullanılmamıştır. Dolayısıyla, elde edilen bulgular daha çok filmlerin temsili ve anlatı yapıları üzerinden yapılan yoruma dayalı değerlendirmelerden oluşmaktadır.

İnceleme sırasında şu başlıklara odaklanılmaktadır:

1. Künye ve Temel Bilgiler
2. Anlatı Yapısı ve Tematik Odak
3. Karakter Temsilleri ve Mağduriyet Vurgusu
4. Sembolik Ögeler ve Görsel Dil
5. Yönetmen Kimliği
6. Uluslararası Ödüller (Yumuşak Güç Perspektifi)

7. Yumuşak Güç Açısından Değerlendirme

Filmlerde yer alan anlatı yapısı, karakterler, semboller ve bu unsurların uluslararası bağlamda nasıl algılandığı tartışılacaktır. Böylece çalışmada, filmlerin yalnızca sanatsal açıdan değil, aynı zamanda uluslararası ilişkiler bağlamındaki etkisi de incelenmiş olacaktır. Ayrıca araştırmanın kuramsal çerçevesini desteklemek amacıyla literatür taraması da yapılmıştır. Yumuşak güç, sinema çalışmaları ve Holokost'un sinema temsiline dair araştırmalar incelenmiş, mevcut bulgular çalışmanın analizleriyle karşılaştırılmıştır. Böylece, filmler üzerinden oluşturulan temsil ve algıların yumuşak güç stratejileriyle nasıl ilişkilendirilebileceği ortaya konmuştur.

2. Holokost Temalı Filmlerin Yumuşak Güç Perspektifinden Analizi

2.1. Piyanist

Roman Polanski'nin 2002 yapımı *Piyanist* (*The Pianist*) filmi, II. Dünya Savaşı sırasında Nazi işgali altındaki Varşova'da yaşam mücadelesi veren Yahudi piyanist Władysław Szpilman'ın gerçek hayat hikayesini konu edinmektedir. Fransa, Polonya, Almanya ve İngiltere'nin ortak yapımı olan bu film; R.P. Productions, Heritage Films ve Studio Babelsberg gibi önde gelen yapım şirketlerinin katkısıyla gerçekleştirilmiştir. Dram, biyografi ve savaş türlerinin bir örneği olan *Piyanist*, 150 dakikalık süresi boyunca izleyiciye dönemin atmosferini yoğun bir şekilde yansıtmaktadır (Polanski, 2002). Filmde olaylar başkarakter Szpilman'ın bakış açısından ve doğrusal bir zaman akışıyla aktarılmakta ve bu sayede karakterin geçirdiği psikolojik ve fiziksel değişim de aşama aşama izlenebilmektedir. Filmin odak noktasında hayatta kalma mücadelesi, insanlık onuru, savaşın birey üzerindeki yıkıcı etkileri ve müziğin umut ile direnişin aracı olarak kullanılması bulunmaktadır. Bu temalar başkarakter Władysław Szpilman'ın savaş öncesi ve sonrası yaşadığı psikolojik değişimin merkeze alınmasıyla somutlaşmaktadır. Filmde Yahudi toplumunun sistematik olarak yok edilmesi, aile fertlerinin kaybı, açlık ve yalnızlık gibi mağduriyetler bireysel ve toplumsal düzeyde gerçekçi bir şekilde ele alınmaktadır. Böylece mağduriyet teması filmde yalnızca bireysel bir trajedi olarak değil, aynı zamanda kolektif bir hafıza ve toplumsal bir yara olarak da temsil edilmektedir. Sembolik öğeler ve görsel dil bakımından, filmde piyano ve müziğin insanlığın ve umudun simgesi olarak öne çıktığı görülmektedir. Boş sokaklar, yıkılmış binalar, açlık ve sefalet ise savaşın yıkıcılığını sembolize eden başlıca unsurlardır. Yönetmen Roman Polanski'nin çocukluğunda Holokost ile ilgili kişisel deneyiminin filmin anlatısına özgünlük kazandırdığı söylenebilmektedir.

Piyanist, uluslararası düzeyde büyük bir başarı elde etmiş; En İyi Yönetmen, En İyi Erkek Oyuncu ve En İyi Uyarlama Senaryo dallarında üç Oscar'ın yanı sıra Cannes Altın Palmiye, BAFTA ve César gibi birçok prestijli ödüle layık görülmüştür. Film, Cannes Film Festivali başta olmak üzere çok sayıda uluslararası festivalde gösterilmiş ve dünya genelinde geniş bir dağıtım ağına ulaşmıştır (Polanski, 2002). Yumuşak güç perspektifinden bakıldığında filmin Polonya'nın ve Avrupa'nın tarihsel hafızasını, Yahudi kültürünü ve müziğin evrensel gücünü yansıttığı söylenebilmektedir. Holokost'un bireysel trajediler üzerinden anlatılması izleyicinin empati kurmasını sağlamakta ve Polonya'nın tarihsel anlatısına uluslararası tanınırlık kazandırmaktadır. Bu bağlamda *Piyanist* Holokost'un evrensel bir insanlık suçu

olarak tanınmasına katkı sunmakta; Polonya'nın kültürel mirasını ve acılarını dünya kamuoyuna taşımaktadır.

2.2. Schindler'in Listesi

Steven Spielberg'in 1993 yapımı *Schindler'in Listesi* (*Schindler's List*) filmi, II. Dünya Savaşı döneminde Nazi işgali altındaki Polonya'da geçen ve gerçek olaylara dayanan bir hikâyeyi anlatmaktadır. ABD yapımı olan film, Amblin Entertainment ve Universal Pictures tarafından üretilmiştir ve dram, tarih, savaş ve biyografi türlerinin önde gelen örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir. 195 dakikalık süresiyle dikkat çeken film, başta Krakow ve Auschwitz olmak üzere Polonya'da çekilmiştir (Spielberg, 1993). Filmde olaylar doğrusal bir zaman akışıyla Oskar Schindler'in gözünden anlatılmaktadır. Tarihsel gerçeklik ile dramatik kurgunun iç içe geçirildiği filmin ana temalarını ahlaki dönüşüm, vicdan, kurtuluş, insanlık ve kötülük ile soykırımın dehşeti oluşturmaktadır. Bu temalar filmde başkarakter Oskar Schindler'in savaşın başında sergilediği fırsatçı yaklaşımdan süreç içinde vicdanlı bir kurtarıcıya evrilmesiyle yansıtılmaktadır. Yahudi işçilerin sistematik olarak yok edilmesi, toplama kamplarındaki insanlık dışı koşullar ve ailelerin parçalanması mağduriyet temasının hem bireysel hem de toplumsal düzeyde çarpıcı ve gerçekçi bir biçimde işlenmesini sağlamaktadır. Sembolik öğeler ve görsel dil açısından kırmızı paltolu küçük kız masumiyetin ve kaybın sembolü, Schindler'in listesi ise yaşam ve kurtuluşun simgesi olarak öne çıkmaktadır. Yahudi kökenli bir yönetmen olarak Steven Spielberg'in Holokost'un sinemadaki temsiline kişisel ve tarihsel bir sorumlulukla yaklaştığı ve filmde gerçekçi bir anlatım tercih ettiği görülmektedir.

Schindler'in Listesi uluslararası düzeyde büyük bir başarı elde ederek En İyi Film ve En İyi Yönetmen dâhil olmak üzere 7 Oscar, 7 BAFTA, 3 Altın Küre ve çok sayıda uluslararası ödüle layık görülmüştür. Film, dünya çapında birçok festivalde gösterilmiş ve çok sayıda ülkede izleyiciyle buluşmuştur (Academy of Motion Picture Arts and Sciences, 1994; BAFTA, t.y; Golden Globes, t.y.). Yumuşak güç perspektifinden değerlendirildiğinde filmin insanlık onuru, etik sorumluluk ve bireysel kahramanlık gibi evrensel değerleri öne çıkardığı söylenebilmektedir. Bu bağlamda film Holokost'un evrensel bir insanlık suçu olarak tanınmasına ve Yahudi soykırımının küresel hafızada yer etmesine katkı sağlamaktadır.

2.3. Anne Frank'ın Hatıra Defteri

Anne Frank'ın Hatıra Defteri (*The Diary of Anne Frank*), II. Dünya Savaşı sırasında Nazi işgali altındaki Amsterdam'da saklanmak zorunda kalan Yahudi bir ailenin, özellikle de genç bir kızın gözünden yaşananları aktaran otobiyografik bir eserdir. Orijinal günlük 1947 yılında yayımlanmış, eserin en bilinen sinema uyarlaması ise önemli Hollywood yönetmenleri arasında yer alan George Stevens tarafından 1959 yılında gerçekleştirilmiştir. 180 dakika süren film, ABD'de üretilmiş ve İngilizce olarak izleyiciyle buluşmuştur (Stevens, 1959). Filmde olaylar, bir genç kızın yaşadıklarını ve hissettiklerini öznel bir bakış açısıyla ve kronolojik sırayla aktarmaktadır. Filmde Anne'nin iç sesi ve gözlemleri merkeze alınmakta, filmin kurgusu gerçek olaylara dayandırılmaktadır. Eserde öne çıkan umut, büyüme, korku, insan doğası, savaşın sıradan insanlara etkisi, gizlenme ve özgürlük arzusu gibi temalar Anne Frank'ın zeki, duyarlı, hayalperest ve gözlemci bir genç kız olarak sunulan karakteri üzerinden işlenmektedir. Sembolik öğeler ve görsel dil bakımından günlük hafıza, umut ve

kimliğin simgesi olarak öne çıkarken, tavan arası ise hem bir hapisane hem de bir sığınak olarak sembolize edilmektedir. Ayrıca pencereden görülen kestane ağacı ise özgürlük ve yaşam umudunun bir göstergesi olarak dikkat çekmektedir.

Anne Frank'ın Hatıra Defteri uluslararası düzeyde büyük bir etki yaratmıştır. Film, En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dâhil olmak üzere 3 Oscar kazanmış, 8 dalda aday gösterilmiştir (Academy of Motion Picture Arts and Sciences, 1960). Birçok uluslararası festivalde gösterilen film dünya genelinde yayımlanmış, kitap ise onlarca dile çevrilerek milyonlarca okura ulaşmıştır. Yumuşak güç perspektifinden değerlendirildiğinde Anne Frank'ın hikâyesinin Holokost'un bireysel ve insani boyutunu evrensel bir trajedi olarak sunma ve tarihsel bilinç oluşturma açısından etkili bir yumuşak güç aracı olduğu söylenebilmektedir.

2.4. Çizgili Pijamalı Çocuk

Mark Herman'ın 2008 yapımı *Çizgili Pijamalı Çocuk* (*The Boy in the Striped Pyjamas*) filmi, II. Dünya Savaşı döneminde Nazi Almanyası'nda bir toplama kampının yakınında geçen dram türünde bir yapımdır. Birleşik Krallık ve ABD ortak yapımı olan film, Heyday Films ve Miramax tarafından üretilmiştir ve savaşın ve soykırımın dehşetini çocuk bakış açısından ele almaktadır. 94 dakikalık süresiyle ve sade bir anlatımla ön plana çıkan filmde olaylar sekiz yaşındaki Bruno'nun bakış açısından kronolojik olarak ilerlemektedir (Herman, 2008). Filmde masumiyet, dostluk, ön yargı, savaşın anlamsızlığı ve çocuk bakış açısı gibi temalar ön plana çıkarken; savaşın masumlar üzerindeki yıkıcı etkisi, ötekileştirme ve insanlık dışı uygulamalar da çarpıcı bir biçimde ele alınmaktadır. Başkarakter Bruno, Nazi subayının oğlu olarak meraklı ve masum bir çocuk kimliğiyle öne çıkmaktadır. Onun toplama kampında tanıştığı Yahudi çocuk Shmuel ise yaşadığı zorluklar ve acılarla mağduriyetin sembolü niteliğindedir. Filmde mağduriyet çocukların dostluğu ve masumiyeti üzerinden işlenmektedir. Sembolik öğeler ve görsel dil açısından çizgili pijama kamp mahkûmlarının üniforması olarak kimliksizleştirmeyi ve ötekileştirmeyi, tel örgü ise ayırım ve ulaşılmazlığı temsil etmektedir. Ayrıca top çocukluğun ve masumiyetin simgesi olarak vurgulanmaktadır.

Çizgili Pijamalı Çocuk, British Independent Film Awards gibi çeşitli ödüllere aday gösterilmiş ve bazı ödüller kazanmıştır (Herman, 2008). Dünya genelinde geniş bir izleyici kitlesine ulaşan film, özellikle eğitim ile insan hakları alanında tartışılmıştır (Gray, 2014, s. 109-112). Yumuşak güç perspektifinden bakıldığında filmin masumiyet, dostluk, empati ve insan hakları gibi evrensel değerleri öne çıkardığı görülmektedir. Ayrıca, Holokost'un çocuklar üzerindeki etkisini evrensel bir trajedi olarak sunması ve izleyicinin empati kurmasını sağlaması da bu yaklaşımı güçlendirmektedir.

2.5. Hayat Güzeldir

Roberto Benigni'nin 1997 yapımı ve aynı zamanda başrol oyuncusu olduğu *Hayat Güzeldir* (*La Vita è Bella*) filmi, II. Dünya Savaşı döneminde Nazi işgali altındaki İtalya'da geçmektedir. Cecchi Gori Group ve Melampo Cinematografica tarafından üretilen film, 116 dakikalık süresiyle dram, komedi ve savaş türlerini harmanlayan bir yapımdır (Benigni, 1997). Filmin kurgusu iki ana bölüme ayrılmaktadır. İlk bölümde başkarakter Guido'nun hayatı, aşkı ve mizahi kişiliği ön plana çıkmaktadır. İkinci bölümde ise toplama kampında geçen dramatik olaylar, baba-oğul ilişkisi ve hayatta kalma mücadelesi merkeze alınmaktadır. Masalsı ve mizahi bir dilin kullanıldığı filmde umut, sevgi, hayal gücü, baba-oğul ilişkisi, savaşın

yıkıcılığı ve masumiyetin korunması temaları dikkat çekmektedir. Filmin ana karakteri Guido Orefice, zekâsı, mizah anlayışı ve iyimserliğiyle dikkat çeken bir baba olarak gözlemlenmektedir. Mağduriyet teması, Yahudi bir aile olarak toplama kampına gönderilme, ayrımcılık ve savaşın çocuklar üzerindeki yıkıcı etkisi üzerinden işlenmektedir. Sembolik öğeler ve görsel dil bakımından Guido'nun oğluna toplama kampını bir oyun gibi sunması oyun kavramını öne çıkarırken; tank ise Giosuè'nin hayalini kurduğu ödül ve umut simgesi olarak görülmektedir. Kırmızı şapka ise masumiyetin ve çocukluğun simgesi olarak kullanılmaktadır. Film, trajediyi mizahla harmanlayan alışılmışın dışında bir anlatım tarzı sunmaktadır.

Hayat Güzeldir, uluslararası düzeyde büyük bir başarı elde etmiş; En İyi Yabancı Film, En İyi Erkek Oyuncu ve En İyi Müzik dallarında üç Oscar'ın yanı sıra Cannes'da Büyük Jüri Ödülü, BAFTA, César ve çok sayıda uluslararası ödüle layık görülmüştür (Benigni, 1997). Yumuşak güç perspektifinden bakıldığında filmin İtalyan kültürünün, mizahının ve insani değerlerinin evrensel düzeyde tanıtılmasına ve Holokost'un evrensel bir insanlık trajedisi olarak algılanmasına katkı sağladığı söylenebilmektedir.

2.6. Kadersizlik

Macar Yönetmen Lajos Koltai'nin 2005 yapımı 140 dakikalık *Kadersizlik* (*Sorstalanság / Fateless*) filmi, Macaristan'dan alınıp Auschwitz ve Buchenwald gibi toplama kamplarına sürüklenen bir çocuğun yaşadıklarını konu edinmektedir. Macaristan, Almanya, İngiltere, İsrail, Fransa ve ABD ortak yapımı ve dram türünün bir örneği olan film, Magic Media, EuroArts Entertainment ve Renegade Films tarafından üretilmiştir (Koltai, 2005). Filmdeki olaylar 14 yaşındaki György Köves'in içsel dünyası ve gözlemleriyle ve kronolojik bir biçimde aktarılmaktadır. Filmin ana temaları arasında kimlik, kayıp, travma, yabancılaşma ve hayatta kalma yer alırken; başkarakter György Köves ise savaşın ve Holokost'un dehşetini çocuk gözünden deneyimleyen, içsel olarak yabancılaşan bir genç olarak bu temaların odağında öne çıkmaktadır. Mağduriyet teması ise ana karakterin Yahudi bir çocuk olarak toplama kamplarında yaşadığı fiziksel ve psikolojik acılar, ailesinden ve kimliğinden koparılışı üzerinden işlenmektedir. Böylece travmanın içselleştirilmesi ve bireysel boyutu vurgulanmaktadır. Sembolik öğeler ve görsel dil açısından tren yolculuğu kaderin kaçınılmazlığını, kamp numarası kimiksizleştirmeyi, ekmek ise hayatta kalma ve paylaşımı simgelemektedir. Filmde genel olarak sade bir dil kullanılmakta ve duygular ölçülü bir şekilde izleyiciye aktarılmaktadır.

Kadersizlik, Berlin Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü, Macaristan Film Festivali'nde En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Görüntü Yönetmeni, En İyi Müzik dâhil birçok dalda ödül kazanarak uluslararası başarılar elde etmiştir (Koltai, 2005). Berlin başta olmak üzere birçok uluslararası festivalde gösterilen film, Avrupa ve Amerika'da vizyona girmiş ve birçok ülkede izleyiciyle buluşmuştur. Yumuşak güç perspektifinden bakıldığında filmin kimlik, aidiyet, insanlık onuru ve travma gibi evrensel değerleri öne çıkarma ve Holokost hafızasına uluslararası dikkat çekme konusunda etkili bir yumuşak güç aracı olduğu söylenebilmektedir.

2.7. Kalpazanlar

Avusturyalı yönetmen Stefan Ruzowitzky'nin 2007 yapımı *Kalpazanlar* (*Die Fälscher/The Counterfeiters*) filmi, II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası'ndaki

Sachsenhausen toplama kampında geçen, gerçek olaylara dayalı 98 dakikalık bir dram, savaş ve suç filmidir. Avusturya ve Almanya ortak yapımı olan film, Aichholzer Filmproduktion ve Magnolia Filmproduktion tarafından üretilmiştir (Ruzowitzky, 2007). Filmde toplama kampındaki sahte para basma operasyonu etrafında gelişen olaylar usta bir kalpazan olarak hayatta kalmak için Nazi rejimiyle iş birliği yapmak zorunda kalan başkarakter Salomon 'Sally' Sorowitsch'in bakış açısından kronolojik bir anlatımla sunulmaktadır. Mağduriyet teması ise Yahudi mahkûmların toplama kampında zorla çalıştırılması ve fiziksel-psikolojik baskı altında tutulmaları üzerinden işlenmektedir. Filmin ana temaları arasında hayatta kalma, ahlaki ikilemler, suç, vicdan ve insanlık onuru öne çıkmaktadır. Sembolik öğeler ve görsel dil bakımından sahte para hayatta kalmak için etik değerlerin esnetilmesini, matbaa makineleri üretim ve yıkımı, dövmele ise kimliksizleştirmeyi simgelemektedir.

Kalpazanlar, 2008 yılında En İyi Yabancı Dilde Film Oscar'ı başta olmak üzere Avusturya Film Ödülleri'nde En İyi Film ve En İyi Yönetmen dâhil birçok dalda ödül kazanmıştır (Ruzowitzky, 2007). Berlin başta olmak üzere birçok uluslararası festivalde gösterilen film, dünya genelinde vizyona girmiş ve çok sayıda ülkede izleyiciyle buluşmuştur. Yumuşak güç perspektifinden bakıldığında filmin etik ikilem, insanlık onuru, hayatta kalma ve vicdan gibi evrensel değerleri öne çıkararak Avusturya ve Almanya'nın Holokost hafızasına ve etik tartışmalarına katkı sağladığı söylenebilmektedir.

2.8. İlgi Alanı (2023)

Jonathan Glazer'ın yönetmenliğini üstlendiği ve Martin Amis'in aynı adlı romanından uyarladığı 2023 yapımı *İlgi Alanı* (*The Zone of Interest*), 105 dakikalık süre içerisinde Auschwitz toplama kampı komutanı Rudolf Höss ve ailesinin kampın hemen dışındaki evlerinde sürdürdükleri hayatı konu edinen dram türünde bir filmidir. İngiltere, Polonya ve ABD ortak yapımı olan filmde olaylar çoğunlukla Höss ailesinin gündelik rutinleri ve ev içi ilişkileri etrafında şekillenmektedir (Glazer, 2023). Soykırım ise aile yaşamının arka planında, görünmez ama sürekli hissedilen bir gerçeklik olarak varlığını sürdürmektedir. Filmde mağduriyet doğrudan mağdurların temsiliyle değil, onların varlığının neredeyse tamamen silinmesiyle, başka bir ifadeyle görünmezlik ve sessizlik üzerinden işlenmektedir. Mağdurların acısı arka plandaki çığlıklar, dumanlar ve kampın duvarlarıyla sembolize edilmektedir. Böylece, kötülüğün sıradanlaşması ve ahlaki körlük temaları, filmin temel odak noktalarını oluşturmaktadır. Sembolik öğeler ve görsel dil açısından filmde bahçe, aile refahı ile kampın dehşeti arasındaki zıtlığı vurgulayan önemli bir motif olarak dikkat çekmektedir. Duvar ise yalnızca fiziksel bir sınır değil, aynı zamanda ahlaki bir bariyer olarak da işlev görmektedir.

İlgi Alanı son yılların en çok ödül alan yapımlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Başta Oscar olmak üzere birçok uluslararası ödül kazanmıştır. 2024 yılında Oscar (Akademi Ödülleri)'nde 'En İyi Uluslararası Film' ve 'En İyi Ses' dallarında ödül almış, ayrıca 'En İyi Film', 'En İyi Yönetmen' ve 'En İyi Uyarlama Senaryo' dallarında da aday gösterilmiştir. Cannes Film Festivali'nde 'Grand Prix' (Büyük Jüri Ödülü), FIPRESCI Ödülü ve En İyi Müzik gibi ödüller kazanmıştır. BAFTA Ödülleri'nde 'Yılın En İyi İngiliz Filmi' ve 'İngilizce Olmayan En İyi Film' ödüllerini almış, ayrıca Altın Küre, César, Bodil, Satellite, Gotham, Avrupa Film Ödülleri ve daha birçok festival ve eleştirmen birliğinden ödüller ve adaylıklar elde etmiştir. Toplamda 70'ten fazla ödül kazanmış ve 180'in üzerinde adaylık

almıştır (Glazer, 2023). Yumuşak güç açısından değerlendirildiğinde bu filmin Holokost'un yeni bir anlatı biçimiyle uluslararası hafızada yer etmesine katkı sağladığı söylenebilmektedir.

Sonuç olarak Holokost temalı filmler, tarihsel bir trajedinin sinemasal temsili olmanın ötesinde ulusların yumuşak güç stratejilerinde önemli bir araç işlevi de görmektedir. Bu filmler, Holokost'un bireysel ve toplumsal düzeydeki yıkıcı etkilerini evrensel insani değerler, empati ve etik sorgulama üzerinden uluslararası kamuoyuna aktarırken, aynı zamanda üretildikleri ülkelerin kültürel mirasını, tarihsel hafızasını ve insan hakları söylemini küresel ölçekte de görünür kılmaktadır. Farklı anlatı yapıları, karakter temsilleri ve sembolik öğeler aracılığıyla izleyicide derin bir duygusal etki ve tarihsel bilinç oluşturan bu yapımlar, bir yandan Holokost'un evrensel bir insanlık suçu olarak tanınmasına katkı sunarken, diğer taraftan uluslararası algı yönetimi açısından da etkili bir rol üstlenmektedir.

3. Holokost Temsilleri, Yumuşak Güç ve Güncel Politik Yansımalar

Holokost, 20. yüzyılın en büyük insanlık trajedilerinden biri olarak yalnızca tarihsel bir olay değil, aynı zamanda uluslararası kamuoyunun kolektif hafızasında sürekli canlı tutulan bir sembol hâline gelmiştir. Bu kolektif hafızanın inşasında ve sürdürülmesinde özellikle Holokost'u konu alan filmler aracılığıyla sinema endüstrisinin oynadığı rol son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bu çerçevede *Piyaniist*, *Schindler'in Listesi*, *Hayat Güzeldir*, *Çizgili Pijamalı Çocuk*, *Anne Frank'ın Hatıra Defteri*, *Kalpazanlar*, *Kadersizlik ve İlgi Alanı* gibi filmler Holokost'un mağdurlarını, yaşanan travmaları ve insanlık dışı uygulamaları evrensel bir dil ve görsellikle uluslararası izleyiciye aktarmaktadır. Bu filmler, Yahudi halkının o dönem yaşadığı mağduriyeti uluslararası kamuoyunda sürekli olarak yeniden üretmekte ve pekiştirmektedir (Baron, 2005, s. 10, 40). Böylece sinema, bir sanat dalı olmanın ötesinde uluslararası algı yönetimi açısından da önemli bir araç olarak işlev görmektedir (Thussu, 2016, s. 424). Nitekim, Holokost hafızasının ve bu hafızanın sinema yoluyla inşasının güncel politikaya nasıl doğrudan malzeme olabildiği, 2025 yılında Gazze'de yaşanan rehine krizi sırasında açıkça görülmüştür. İsrail'de bazı aileler hükümetin rehinelerle ilgili kararlarını eleştirirken, "İsrail hükümeti yeni bir 'Schindler's List' yarattı – bu liste onları korkunç bir ölüme terk edecek. Hiçbir hükümet, kim yaşayacak kim ölecek diye karar verme hakkına sahip değildir." diyerek Holokost ve sinema hafızasına doğrudan atıfta bulunmuşlardır (The Jerusalem Post, 6 Ocak 2025). Bu örnek, Holokost temalı filmlerin ve bu filmler aracılığıyla şekillenen kolektif hafızanın yalnızca geçmişin anımsanmasında değil, aynı zamanda günümüz uluslararası algı yönetiminde ve politik tartışmalarda da güçlü bir referans noktası olarak kullanıldığının göstergesi olmuştur.

Holokost'un sinemadaki temsili kolektif hafızanın canlı tutulmasında önemli bir rol oynarken, aynı zamanda bazı eleştirileri de beraberinde getirmektedir. Michael Rothberg'in (2009, s. 10) belirttiği gibi, Holokost'un küresel hafızadaki merkezi konumu diğer toplumsal travmaların ve soykırımların anlatı ve temsil alanını daraltabilmektedir. Böylece, Holokost'un evrensel bir insanlık dersi olarak sunulması bir yandan tarihsel adalet ve empatiyi teşvik ederken (Levy ve Sznajder, 2006, s. 4-6) öte yandan güncel politik çıkarlar doğrultusunda araçsallaştırılma (Said, 1979, s. 14) ve diğer mağduriyetlerin gölgede kalması riskini de beraberinde getirmektedir (Rothberg, 2009, s. 10-12). Bu bağlamda Ruanda'da 1994'te yaklaşık 800 bin Tutsi'nin öldürüldüğü soykırım, Bosna'da Srebrenitsa Katliamı ve Kamboçya'da Kızıl Kmerler döneminde yaşanan kitlesel ölümler de küresel sinema endüstrisinde Holokost kadar

yoğun ve sürekli bir şekilde işlenmediği için uluslararası kamuoyunda Holokost kadar geniş ve kalıcı bir yer edinememiştir. Nitekim literatürde de sinemanın kitlesel hafızayı şekillendirmedeki birincil rolü (Insdorf, 2003, s. xvii) ve Holokost temsillerinin diğer trajedilerin görünürlüğünü etkileyen bir standart oluşturduğu (Rothberg, 2009, s. 10) tartışılmaktadır.

Günümüzde Holokost üzerinden inşa edilen güçlü hafıza ve mağduriyet anlatısı özellikle İsrail'in Filistin'de uyguladığı işgal ve şiddet politikalarına yönelik uluslararası eleştirilerin gölgelenmesinde işlevsel bir rol oynamaktadır. Said (1979, s. 14) ve Finkelstein (2003, s. 30) gibi eleştirel düşünürler de Holokost mağduriyetinin sinema ve medya aracılığıyla sürekli yeniden üretilmesinin İsrail'in güncel politikalarını meşrulaştırmada işlevsel bir rol oynadığını savunmaktadır. Batı kamuoyunda Holokost hafızasının canlı tutulması İsrail'in güvenlik kaygılarını ve politikalarını haklılaştıran bir çerçeve sunarken, Filistinlilerin yaşadığı mağduriyet ise bu güçlü hafıza karşısında çoğunlukla arka planda kalmaktadır (Falk, 2017, s. 122). Medya ve sinema aracılığıyla sürekli olarak yeniden üretilen bu Holokost mağduriyeti, İsrail'in uluslararası imajında 'ebedi mağdur' kimliğinin korunmasına katkı sağlamakta (Baron, 2005, s. 47) ve bu kimlik, İsrail'e yönelik eleştirilerin geri planda kalmasına yol açabilmektedir (Finkelstein, 2003, s. 30). Özellikle Filistin'de yaşanan insan hakları ihlalleri ve sivil kayıplar gündeme geldiğinde bu durum daha da görünür olmakta; İsrail'in politikalarına yönelik eleştiriler sıklıkla 'antisemitizm' suçlamasıyla karşılaşmakta ve bu da eleştirel seslerin kamuoyunda duyulmasını zorlaştırmaktadır (Butler, 2012, s. 1-27). Bu durumun güncel bir örneğini, 2024 Oscar töreninde *İlgi Alanı* filminin yönetmeni Jonathan Glazer'ın yaptığı konuşmada, "Holokost anısının Filistin'deki şiddeti gerekçelendirmek için kullanılmaması" gerektiğini vurgulamasıdır. Glazer'ın bu sözleri Batı kamuoyunda büyük yankı uyandırmış ve Glazer 'antisemitizm' ile suçlanmıştır (BBC News, 2024).

Sonuç olarak, Holokost'un sinemadaki temsilleri yalnızca geçmişin anımsanmasında değil, aynı zamanda günümüz uluslararası politikalarının şekillenmesinde ve algı yönetiminde de önemli bir rol üstlenmektedir. Bu temsiller, bir yandan tarihsel hafızayı ve empatiyi canlı tutarken, diğer yandan güncel politik çıkarlar doğrultusunda araçsallaştırılma ve farklı toplumsal travmaların görünmezleşmesi riskini beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, Holokost'un sinema ve medya aracılığıyla kolektif hafızada canlı tutulması hem tarihsel adaletin sağlanması hem de günümüz politik tartışmalarının sağlıklı yürütülebilmesi açısından eleştirel bir bakışla değerlendirilmelidir. Buna ek olarak Gazze'de yaşanan mağduriyetlerin görünürlüğünü artırmak için sinema ve medya alanında daha kapsayıcı ve çoğulcu anlatıların teşvik edilmesi de büyük önem taşımaktadır.

SONUÇ

Bu çalışma Holokost'un sinemadaki temsillerinin yalnızca tarihsel bir travmanın hatırlanması ve bir hafıza inşasıyla sınırlı olmadığını, aynı zamanda yumuşak güç mekanizmaları aracılığıyla güncel politika ve uluslararası algı yönetiminde etkin biçimde rol oynayabildiğini ortaya koymuştur. Sekiz film üzerinden yapılan nitel analizler mağduriyetin evrenselleştirilmesi, failin görünürlüğündeki farklılıklar, etik ikilemlerin dramatik biçimde işlenmesi ve ödül sistemlerinin sağladığı küresel erişim gibi anlatı ve endüstri dinamiklerinin bu etkiyi oluşturan temel unsurlar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda mağdur-merkezli anlatılar (Schindler'in Listesi, Piyanist, Hayat Güzeldir, Anne Frank'ın Hatıra Defteri

vb.) izleyicide güçlü bir empati ve tarihsel bilinç yaratırken, aynı zamanda Yahudi toplumlarının uğradığı insanlık dışı şiddeti evrensel bir ahlaki ders olarak kodlamaktadır. Festival ortamı, ödül mekanizmaları ve küresel dağıtım sistemleri ilgili anlatıların uluslararası alanda yaygınlaşmasını ve itibar kazanmasını sağlayarak yumuşak gücün 'cazibe' ve 'meşruiyet' kanallarını desteklemektedir.

Holokost'un temsili bir yandan evrensel insani değerleri ve tarihsel bilinci güçlendirirken, diğer yandan güncel politik çıkarlar doğrultusunda araçsallaştırılma ve farklı toplumsal travmaların daha az görünür olma riskini beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda çalışmanın önemli bulgularından biri de Holokost'un sinemadaki temsilinin İsrail'in 'ebedi mağdur' kimliğinin sürdürülmesine katkıda bulunmasıdır. Bu mağduriyet anlatısı, özellikle son dönemlerde İsrail'in Filistin'e yönelik politikalarının uluslararası kamuoyunda tartışılmasını gölgeleyen bir yumuşak güç stratejisi olarak işlev görebilmektedir. Bu nedenle, Holokost'un sinemadaki temsili yalnızca geçmişin travmatik bir hatırlatılması değil, aynı zamanda günümüz uluslararası ilişkilerinde ve kamuoyu algısında stratejik bir araç olarak da değerlendirilebilir. Çalışmanın bulguları, bu temsillerin bir yandan evrensel bir empati ve tarihsel bilinç oluştururken diğer yandan belirli politik aktörlerin meşruiyetini güçlendiren ve alternatif mağduriyetlerin görünürlüğü sınırlayan bir işlev üstlenebileceğini göstermektedir.

Çalışmanın başlıca sınırlılığı, analizlerin yalnızca sekiz filmle sınırlı kalması ve yumuşak gücün etkisine dair ölçümsel bir değerlendirme sunulamamış olmasıdır. Gelecek araştırmalarda medya ve festival söylem analizi, ödül konuşmaları, eleştiri metinleri ve sosyal medya duygu analizi gibi yöntemlerle Holokost'un sinemadaki temsillerinin yumuşak güç üzerindeki etkisi daha somut göstergelerle incelenebilir. Ayrıca, fail-merkezli ve mağdur-merkezli anlatıların farklı coğrafi bölgelerde, yaş gruplarında ve politik eğilimlerde nasıl karşılandığına dair karşılaştırmalı çalışmalar yapılarak bu temsillerin uluslararası kamuoyunda nasıl yankı bulduğu daha derinlemesine analiz edilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmada içerisinde sunduğumuz verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimizi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumuzu; çalışmada yararlandığımız eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimizi; kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımızı ve çalışmanın özgün olduğunu bildiririz. Aksi bir durumda aleyhimize doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimizi beyan ederiz.

Etik Kurul İzni

Bu makalede etik kurul iznine gerek yoktur. Etik kurul kararı gerekmediğine ilişkin ıslak imzalı onam formu sistem üzerindeki makale süreci dosyalarında yer almaktadır.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmanın hazırlanmasında çıkar çatışması yaşanacak herhangi bir durum bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Academy of Motion Picture Arts and Sciences. (1960). The 32nd Academy Awards (1960) nominees and winners. <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/1960/D?qt-honorees=1#block-quicktabs-honorees> adresinden 11 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Academy of Motion Picture Arts and Sciences. (1994). The 66th Academy Awards (1994) nominees and winners. <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/1994/S?qt-honorees=1#block-quicktabs-honorees> adresinden 11 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Arquilla, J. ve Ronfeldt, D. (1999). *The emergence of noopolitik: Toward an American information strategy*. RAND Corporation.
- BAFTA. (t.y.). Schindler's list. <https://www.bafta.org/awards/search/?search=Schindler+List+> adresinden 2 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Baron, L. (2005). *Projecting the Holocaust into the present: The changing focus of contemporary Holocaust cinema*. Rowman and Littlefield.
- BBC News. (2024, 11 Mart). Oscars 2024: The zone of interest director Jonathan Glazer makes Gaza war comments. <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-68531229> adresinden 25 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Begnini, R. (Yönetmen). (1997). *Life is beautiful* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt0118799/>
- Butler, J. (2012). *Parting ways: Jewishness and the critique of Zionism*. Columbia University Press.
- Falk, R. (2017). *Palestine's horizon: Toward a just peace*. Pluto Press.
- Finkelstein, N. G. (2003). *The Holocaust industry: Reflections on the exploitation of Jewish suffering*. Verso.
- Glazer, J. (Yönetmen). (2023). *The zone of interest* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt7160372/>
- Golden Globes. (t.y.). *Schindler's list*. <https://goldenglobes.com/film/schindlers-list> adresinden 3 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Gray, M. (2014). The boy in the striped pyjamas: A blessing or curse for Holocaust education? *Holocaust Studies: A Journal of Culture and History*, 20(3), 109–136. <https://doi.org/10.1080/17504902.2014.11435377>
- Herman, M. (Yönetmen). (2008). *The boy in the striped pyjamas* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt0914798/>
- Hirsch, J. (2004). *Afterimage: Film, trauma and the Holocaust*. Temple University Press.
- Insdorf, A. (2003). *Indelible shadows: Film and the Holocaust*. Cambridge University Press.
- Koltai, L. (Yönetmen). (2005). *Fateless* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt0367082>
- Levy, D. ve Sznajder, N. (2006). *The Holocaust and memory in the global age*. Temple University Press.
- Lovrić, B. (2016). Soft power. *Journal of Chinese Cinemas*, 10(1), 30–34. <https://doi.org/10.1080/17508061.2016.1139798>

- Nye, J. S. (1990). *Bound to lead: The changing nature of American power*. Basic Books.
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. PublicAffairs.
- Nye, J. S. (2008). Public diplomacy and soft power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94–109. <https://doi.org/10.1177/0002716207311699>
- Nye, J. S. (2011). *The future of power*. Public Affairs.
- Nye, J. S. (2019). Soft power and public diplomacy revisited. *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1–2), 7–20. <https://doi.org/10.1163/1871191X-14101013>
- Nye, J. S. (2021). Soft power: The evolution of a concept. *Journal of Political Power*, 14(1), 196–208. <https://doi.org/10.1080/2158379X.2021.1879572>
- Ojo, T. (2016). Nigeria, public diplomacy and soft power. N. Chitty, L. Ji, G. D. Rawnsley ve C. Hayden (Ed.), *The Routledge handbook of soft power* (s. 315–325) içinde. Routledge.
- Polanski, R. (Yönetmen). (2002). *The pianist* [Film]. https://www.imdb.com/title/tt0253474/?ref_=fn_t_1
- Rothberg, M. (2009). *Multidirectional memory: Remembering the Holocaust in the age of decolonization*. Stanford University Press.
- Ruzowitzky, S. (Yönetmen). (2007). *The counterfeiters* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt0813547/>
- Said, E. W. (1979). Zionism from the standpoint of its victims. *Social Text*, (1), 7–58.
- Spielberg, S. (Yönetmen). (1993). *Schindler's list* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt0108052>
- Stevens, G. (Yönetmen). (1959). *The diary of Anne Frank* [Film]. <https://www.imdb.com/title/tt0052738/>
- The Jerusalem Post. (2025, 6 Ocak). Hostage families: Israel has created 'Schindler's list' that will abandon them to a horrific death. <https://www.jpost.com/israel-news/article-836331> adresinden 2 Eylül 2025 tarihinde alınmıştır.
- Thussu, D. K. (2016). The soft power of popular cinema – the case of India. *Journal of Political Power*, 9(3), 415–429. <https://doi.org/10.1080/2158379X.2016.1232288>
- Yang, Y. (2016). Film policy, the Chinese government and soft power. *New Cinemas: Journal of Contemporary Film*, 14(1), 71–91. https://doi.org/10.1386/ncin.14.1.71_1
- Zhou, Y. (2015). Pursuing soft power through cinema: Censorship and double standards in mainland China. *Journal of Chinese Cinemas*, 9(3), 239–252. <https://doi.org/10.1080/17508061.2015.1049878>

EXTENDED ABSTRACT

The Holocaust has become not only a historical catastrophe but also a symbol that is kept alive in the collective memory of the international public. The role played by the cinema industry in the construction and maintenance of this collective memory has been decisive, especially through films about the Holocaust. Representations of the Holocaust in cinema function not only in the remembrance of the past but also as a tool in shaping current international politics

and managing perceptions. In this context, eight films—*The Pianist*, *Schindler's List*, *Life is Beautiful*, *The Boy in the Striped Pyjamas*, *The Diary of Anne Frank*, *The Counterfeiters*, *Fateless*, and *The Zone of Interest*—are examined using qualitative content analysis, and their narrative structures, character representations, symbolic elements, and international awards are evaluated from a soft power perspective.

Cinema is an effective component of soft power strategies in international relations. The concept of soft power, introduced by Joseph Nye, refers to the capacity to create attraction and influence through culture, values, and ideology rather than military and economic pressure. Cinema plays a central role in the construction of national identities and social memory, in international image management, and in cultural diplomacy. Major film industries make the cultural heritage and values of their respective countries visible globally, while Holocaust-themed films also play a strategic role in universalizing Jewish victimhood and strengthening Israel's legitimacy in the international arena.

The representation of the Holocaust in cinema has contributed to the production of a narrative centered on victimhood, empathy, and human rights. These films transform the tragedy experienced by the Jewish community into a comprehensible human drama on a global scale and facilitate the audience's empathy. Thus, Holocaust films not only represent historical events but also increase empathy towards the Jewish community and contribute to the perception of Israel as a victim state in the international public sphere. This situation leads to the representations of the Holocaust in cinema becoming part of a soft power strategy that supports the legitimacy of current policies.

Global dissemination of Holocaust films through international awards and festivals increases the capacity of these narratives to generate attraction and legitimacy internationally. Films such as *The Pianist* and *Schindler's List* create empathy and historical awareness by addressing individual and collective victimhood, human dignity, and ethical dilemmas through universal values. Works like *The Diary of Anne Frank* and *The Boy in the Striped Pyjamas* highlight the impact of the Holocaust on children and youth, turning themes of innocence and hope into a universal tragedy. *Life is Beautiful* uses both humor and drama to present the destructive effects of the Holocaust in a different narrative style, evoking feelings of hope, love, and human dignity. Films such as *Fateless* and *The Counterfeiters* focus on themes of identity, belonging, ethical dilemmas, and survival, conveying the devastating effects of the Holocaust at both individual and societal levels to the international public through universal human values. *The Zone of Interest* contributes to the re-evaluation of historical events and the emergence of ethical questions by highlighting the banality of evil and moral blindness with a new narrative form.

These representations of the Holocaust in cinema constantly reinforce Jewish victimhood and innocence in the international public sphere. This demonstrates how effective cinema is as a tool for international perception management and public opinion formation. Especially in the Western public, the vivid memory of the Holocaust provides a framework that justifies Israel's security concerns and policies, while the victimization of Palestinians often remains in the background against this powerful memory. The Holocaust victimhood, which is constantly reproduced through media and cinema, contributes to the preservation of Israel's image as the 'eternal victim' in the international arena, and this identity can cause criticisms against Israel to remain in the background. Especially when human rights violations and civilian casualties

in Palestine come to the fore, this situation becomes more visible; criticisms of Israel's policies are often met with accusations of 'antisemitism', making it difficult for critical voices to be heard in the public sphere.

The article emphasizes that the representations of the Holocaust in cinema play an important role not only in the remembrance of the past but also in shaping current international policies and managing perceptions. These representations, while keeping historical memory and empathy alive, also bring the risk of being instrumentalized in line with current political interests and making other social traumas invisible. The central position of the Holocaust in global memory leads to other genocides and social traumas, such as those in Rwanda, Bosnia, and Cambodia, not being as visible in the international public as the Holocaust. Therefore, keeping the Holocaust alive in collective memory through cinema should be evaluated critically, both for achieving historical justice and for conducting today's political debates in a healthy manner.

In conclusion, the representations of the Holocaust in cinema are not limited to the remembrance of a historical trauma and the construction of memory, but can also play an active role in current politics and international perception management through soft power mechanisms. The universalization of victimhood, the dramatic treatment of ethical dilemmas, and the global reach provided by award systems are the main elements that create this effect. While the representation of the Holocaust strengthens universal human values and historical consciousness, it also brings the risk of being instrumentalized in line with current political interests and making other social traumas less visible. Therefore, the representation of the Holocaust in cinema should be considered not only as a traumatic reminder of the past but also as a strategic tool in today's international relations and public perception. The article shows that these representations, while creating empathy and historical awareness, can also serve to strengthen the legitimacy of certain political actors and limit the visibility of alternative victimizations. Representations of the Holocaust in cinema should be evaluated critically; promoting more inclusive and pluralistic narratives in cinema and media is of great importance for today's multi-layered social memory and the pursuit of justice.